

Tahran Zirvesi neleri gösterdi

09.09.2018

Tahran'da Suriye meselesine çözüm bulmak amacıyla, Astana Süreci'nin üç bileşeni, yani Türkiye, Rusya ve İran arasında toplanan zirve, 12 maddelik sonuç bildiriyle noktalandı. Ne var ki, Türkiye tam olarak umduğunu bulamadı, özellikle de İdlib'e yönelik beklentiler açısından. Türkiye'nin ateşkes ve ülkemize yönelik muhtemel sığınmacı akınına ilişkin haklı endişeleri karşılık bulmadı. Zirvedeki görüş ayrılığı en çok ABD'yi mutlu etti. Zirvenin ardından Rusya ve Suriye rejimine bağlı güçlerin İdlib'e yaptığı harekât ise Rusya'nın hem ABD, hem Türkiye'ye verdiği bir mesaj oldu.

Gelelim sürecin neler getireceğine... Öncelikle şunu anımsatalım: Suriye'de 2011 Mart ayında başlayan iç savaşta en az yarım milyon insan öldü. 22 milyon nüfuslu ülkenin yarısı evini terk etti. 6 milyon Suriyeli (yaklaşık 4 milyonu Türkiye'de, 2 milyonu Ürdün ve Lübnan'da olmak üzere) ülkesinden kaçtı. Altyapı çöktü. Suriye'nin maddi kaybı, Birleşmiş Milletler raporuna göre; 388 milyar dolar. Her 4 konuttan biri, her iki okul ve hastaneden biri yıkılmış. Her 3 kişiden ikisi işsiz kalmış. 3 milyon kişi yaralanmış. 1.5 milyon insan engelli kalmış. Fakirlik yüzde 85 artmış. Ülkenin GSYİH kaybı 268 milyar dolar. ("Savaş Suriye'ye 388 milyar dolara mal oldu", **Sözcü**, 11. 08. 2018).

Bu tablo, Suriye'nin bir yandan ABD başta olmak üzere emperyalist güçlerin, bir yandan yine bu güçlerin beslemesi, taşeronu olan terör örgütlerinin saldırılarıyla boğuşurken, maddi ve manevi büyük kayıp verdiğini gösteriyor. Aynı zamanda da rejimin direncini ortaya koyuyor. Esad'ın, Baas Partisi'nin kimilerinin sandığından daha güçlü, örgütlü, etkili olduğunu, bir mezhepsel azınlığa dayanmadığını; tek dayanağının sivil- asker bürokrasi ve istihbarat teşkilatı olmadığını; halktan, çarşıdan, pazardan, esnaftan, Sünnilerden, gayrimüslimlerden hayli destek aldığını kanıtıyor. Bu böyle olmasa idi, yani iç cephe, iç dinamikler direnme idi, rejimin sadece dış dinamiklerle, yani Rusya ve İran'ın desteğiyle ayakta kalması, savaşı kazanması mümkün olmazdı.

ASTANA SÜRECİNİN BİLEŞENLERİ NE YAPACAK

Gelelim Tahran Zirvesi'nin bölgede muhtemel yansımalarına... Şurası kesin; ABD, zirvedeki çatlağı gördükten sonra, her ne kadar Türkiye – ABD arasında önemli görüş ayrılıkları, gerilim alanları olsa da, Türkiye'nin Rusya ve İran ile arasını açmaya çalışacak. Yine ABD, Körfez'deki müttefiklerini İran'ı sıkıştırmak için daha çok işe koşacak. Çünkü Ortadoğu'da İran ve Suudi Arabistan arasında süren vekâleten savaşın en kanlı cephesi Suriye. Irak, Lübnan, Yemen ve Bahreyn de bu savaşın sürdüğü diğer cepheleri.

İran ise Rusya ile birlikte Suriye rejimine destek vermeyi sürdürecektir. Her ne kadar ekonomik durumu iyi olmasa da İran açısından, Suriye çok önemli. Tahran'ın "**direniş eksenini**" dediği zincirin en önemli halkası. İran'ın Akdeniz'e ulaşması açısından da yaşamsal. Körfez'den Kızıldeniz'e uzanan bu nüfuz alanında Lübnan Hizbullah'ı da etkili. Dahası İran, 30 yıldır kendi balistik füzelerini yapan, füzeler için gereken teknik desteği Rusya ve Kuzey Kore'den alan, bu füzelere kısaca "**nbc**" denen nükleer, biyolojik, kimyasal başlık takma kapasitesine sahip.

Rusya, sıklıkla vurguladığımız şu formülün, büyük güçler için ne kadar geçerli olduğunu bir kez daha gösterdi: Avrasya'da güçlü olmak için Ortadoğu'da, Ortadoğu'da güçlü olmak için ise Avrasya'da etkili olmak şarttır. Ortadoğu'da nüfuzunu

geliştiren Rusya, yakın çevresinde, ABD hamlelerine gerektiğinde silahla karşılık vereceğini yine gösterdi, aynen Gürcistan ve Ukrayna'da gösterdiği gibi...

ABD KARIŞIKLIK ÇIKARMAYA, TERTİPLERE DEVAM EDECEK

Suriye'de, özellikle PKK – PYD – YPG terör örgütünü kara gücü olarak kullanarak, ona 10 bin tır dolusu silah vererek belli bir zemin yaratan ABD, Suriye topraklarında kurduğu 20 askeri üste kalmanın yollarını arayacak. Aynen PKK terör örgütü gibi, kendi beslemesi olan IŞİD terör örgütünün varlığını da, Suriye ve Irak'ta kalmak için gerekçe olarak sunacak. Ne var ki Suriye'de iç savaştan, Irak'ta hükümet bunalımından yararlanan ABD'nin gücü aşınıyor. Suriye'de inisiyatifi Rusya'ya kaptırdı. İran'ı ekonomik ve siyasi ambargoyla dize getireceğini, rejimi değiştireceğini umdu. Umduğunu bulamadı. Cephe gerisinden Çin'in Suriye'ye destek vermesini engelleyemedi.

ABD'nin bundan sonra karşı hamle olarak sadece Ortadoğu'da değil, Rusya'nın yakın çevresinde, misal; merkezi Asya coğrafyasında hamleler yapması beklenmeli. Bu bağlamda ABD'nin Afganistan'daki varlığı, Orta Asya ülkelerini, Rusya'yı, Çin'i, İran'ı, Hindistan'ı, Pakistan'ı tehdit ediyor. Bu ülkeler Afganistan'daki istikrarsızlıktan yakından etkileniyor. Afganistan; sınır güvenliği açısından önemli. Uyuşturucu üretimi ve kaçakçılığının yapıldığı bir ülke. Teröristlerin geçiş güzergâhı olan, radikal akımların sığınak olarak kullandığı bir bölge.

Keza ABD, İslam ülkelerini de etnik ve dinsel farklılıklarını kullanarak, daha çok bölmeye, birbirine kırdırmaya çalışacak. Dünyadaki en büyük başkonsolosluk binasını Erbil'de inşa etmekte olan ABD; Kudüs'ün kimliğinin Müslümanlar açısından 4 temel bileşeni (dini anlamda İslami; kavmi anlamda Arap; milli anlamda Filistinli; coğrafi – kültürel anlamda Ortadoğulu) hiçe sayarak, İsrail'deki büyükelçiliğini Kudüs'e taşıdı. Yine bu süreçte Türkiye'ye yönelik saldırganlığını artırdı. Rusya'dan alınan ve ilk teslimatı 2019'da yapılacak olan S 400 füzeleri, Rahip Brunson'la ilgili dava, ABD'nin PKK – PYD ve FETÖ terör örgütlerine verdiği destek, F 35 uçaklarının tesliminin ertelenmesi, Türk bakanlarla ilgili yargı kararları, Halk Bankası ve Rıza Zarrab davaları önemli gerilim alanlarından bazıları.

Kıssadan Hisse: ABD'nin saldırganlığına karşı İslam alemi kararlı, tutarlı, yürekli, bütüncül bir tepki veremiyor. 57 üyeli İslam İşbirliği Teşkilatı'nın (Suriye'nin üyeliği askıda) sesi çok cılız. 22 üyesi bulunan Arap Birliği'nin, 6 üyesi olan Körfez İşbirliği Konseyi'nin etkisi yok. Bu durumda Türkiye'nin yapması gereken, Atatürk'ün bölge merkezli dış politikasını benimseyerek, bu alanda öncü adımlar atmak, inisiyatif almak.

Barış Doster

Odatv.com

Barış Doster

Diğer Yazıları

Tahran Zirvesi neleri gösterdi

09.09.2018

ABD, Ortadoğu'da bunları göremedi

02.09.2018

Tarihten ders çıkarmanın önemi

18.08.2018

ABD, İran'a karşı kimleri kullanacak

06.08.2018

Batı ittifakındaki çatlak büyüyor

26.07.2018

Trump'ın başlattığı ticaret savaşları neyi gösteriyor

16.07.2018

Tüm Yazıları

Popüler Yazılar

Müyesser Yıldız

TESUD Başkanına neler soruldu?

30.06.2021

Dr. Hüseyin Nazlıkul, M.D. PhD.

Hastalıklara karşı direnç nasıl artırılır

03.10.2021

Salih Seçkin Sevinç

Pandemi bahaneleri oldu... Restoranlar bizi ya...

03.10.2021

Rafael Sadi

O kritik ziyaretin arka planı

03.10.2021

Yusuf Yavuz

Yeni plan devrede

17.06.2021

Soner Yalçın

Tehdit etmeyin

18.06.2021

Soner Yalçın

Tunus'un foncuları

28.07.2021

Soner Yalçın

Erdoğan'ın öfkesinin sebebi

26.10.2021

Sami Mentş

Milli Eğitim Bakanı yalan söylüyor

25.06.2021

Soner Yalçın

Ata'nın çocukları: 68 Kuşağı

30.06.2021

İletişim

Haber Merkezi: 0 216 449 32 00

Faks: 0 216 449 32 00

Mail: info@odatv.com

İletişim

Künye

Gizlilik Sözleşmesi ve Koşullar

Mobil Uygulamalar

Reklam

Reklam: 0 216 449 32 00

reklam@odatv.com

© 2021, Oda TV. Tüm haklar saklıdır.

ANA SAYFA

YAZARLAR

VIDEO

FOTO GALERİ

ARŞİV

KATEGORİLER

